

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα

Τετράδιο Εργασιών
β' τεύχος

2ος τόμος
Ενότητες 15η, 16η και 17η

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

βιβλίων και παραγωγή

υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού

με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το

Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Άννα Ιορδανίδου,

Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπ. Πατρών

Νεκταρία Κανελλοπούλου, *Εκπ/κός*

Ελευθερία Κοσμά, *Εκπαιδευτικός*

Βασιλική Κουταβά, *Εκπαιδευτικός*

Παναγιώτης Οικονόμου, *Εκπ/κός*

Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου,

Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασιλική Τοκατλίδου, *Ομότ. Καθηγ.*

του Αριστοτελ. Παν/μίου Θεσ/νίκης

Όλγα Μούσιου-Μυλωνά,

Σχολική Σύμβουλος

Ιωάννης Μπάρτζης, *Εκπαιδευτικός*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Γιώργος Πισκοπάνης,

Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους,

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Πανουτσόπουλος,
Εικαστικός καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας,
Αποφ. 16158/6-11-06
και 75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Άννα Ιορδανίδου
Νεκταρία Κανελλοπούλου
Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά
Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**

**Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα**

**Τετράδιο Εργασιών
β' τεύχος**

**2ος τόμος
Ενότητες 15η, 16η και 17η**

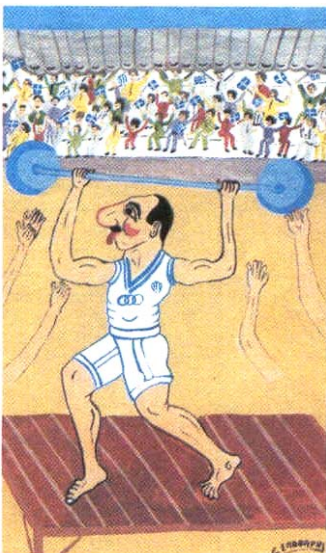
Ενότητα 15

Κινηματογράφος – Θέατρο

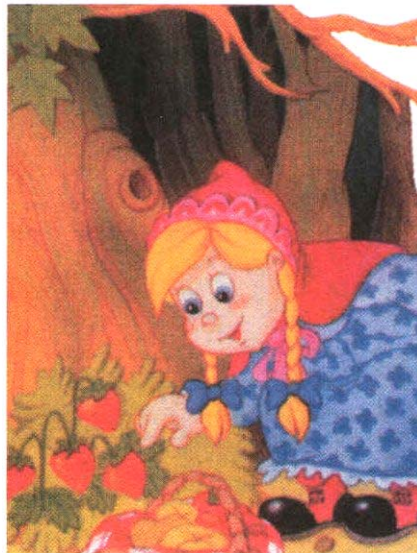

1. Ένας σεναριογράφος... στέρεψε από ιδέες και ζητάει τη βοήθειά σας! Έχει βρει ποιοι ήρωες θα πρωταγωνιστήσουν στη φανταστική περιπέτεια που θέλει να γράψει και χρειάζεται τη δική σας έμπνευση για να ξεκινήσει την ιστορία.

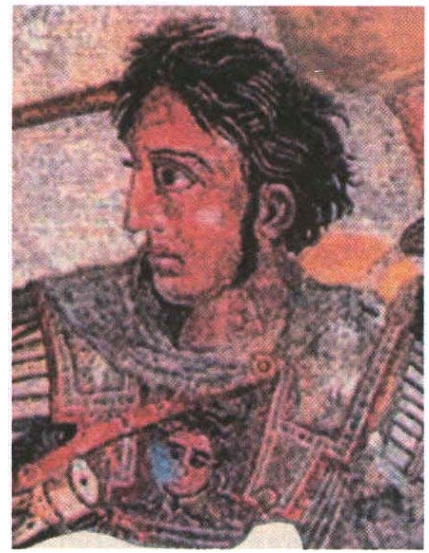
Οι ήρωες που έχει διαλέξει είναι:

**Καρα-
γκιόζης**

**Κοκκινο-
σκουφίτσα**

**Μέγας
Αλέξανδρος**

Γράψτε τώρα την ιστορία και την περιπέτεια αυτής της παράξενης συντροφιάς, αφού παρουσιάσετε τον καθέναν από τους ήρωες.

Αυτά τα τόσο διαφορετικά πρόσωπα συναντήθηκαν

.....
.....

Ο Καραγκιόζης ήταν

.....
.....

Η Κοκκινοσκουφίτσα

.....
.....

Ο Μέγας Αλέξανδρος

.....
.....

Ποτέ άλλοτε δεν είχαν βρεθεί σε τόσο περίεργη κατάσταση

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
**Άρχισαν λοιπόν να σκέφτονται
διάφορες λύσεις, ενώ τους συνέ-
βαιναν όλο και πιο απίστευτα
πράγματα**

Τελικά,.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

2. Διαβάστε την παρουσίαση της ταινίας που ακολουθεί και υπογραμμίστε όσες λέξεις ή φράσεις αποτελούν σχόλιο, δηλαδή όσες δείχνουν την προσωπική άποψη του κριτικού:

Το τσίρκο

**ΗΠΑ, 1928, διάρκεια 72 λεπτά,
ασπρόμαυρο**

Σκηνοθεσία: Τσάρλι Τσάπλιν

**Παίζουν: Τσάρλι Τσάπλιν, Άλαν
Γκαρσία, Μίρνα Κέννεντι**

Μια ταινία περισσότερο δραματική

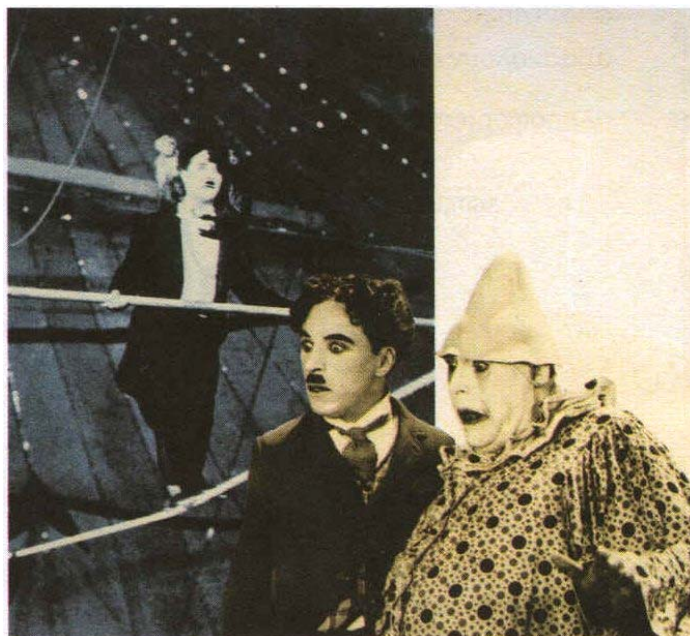
παρά κωμική, χάρη στην εξαιρετική επίδειξη του Τσάρλι Τσάπλιν, που ξέρει να κάνει τον κόσμο να γελάει μέσα από τις πιο συγκινητικές καταστάσεις.

Ο ήρωας, ο Σαρλό, ο γνωστός αλητάκος, βρίσκει καταφύγιο σε ένα τσίρκο, διότι τον καταδιώκει η αστυνομία, επειδή νομίζει ότι είναι κλέφτης. Την ώρα του προγράμματος, ο Σαρλό κατρακυλάει στην πίστα. Η εμφάνιση του κάνει το κοινό να γελάει και ο διευθυντής του τσίρκου τον προσλαμβάνει αμέσως ως κλόουν. Ο Σαρλό ερωτεύεται την ιπποκόμο και ο αντίζηλός του προσπαθεί να τον διώξει. Ακολουθεί μια σειρά από απίστευτες περιπέτειες και μερικές καταπληκτικές σκηνές, όπως η πασίγνωστη σκηνή με το Σαρλό πάνω στο σκοινί του ακροβάτη να

δέχεται την επίθεση μαϊμούδων.

Μια ταινία-διαμάντι, γεμάτη χιούμορ, αυθορμητισμό και δράση.

**Κυριακάτικα απογεύματα
στο Σινέ Φιλίπ, Γενική Γραμματεία
Νέας Γενιάς (διασκευή)**

3. Διαβάστε το παρακάτω άρθρο και διαλέξτε τις απαραίτητες πληροφορίες για να γράψετε μια σύντομη ανακοίνωση που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα ή θα τοποθετηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου σας,

με σκοπό να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας.

Τους έβαλαν στην μπούκα

«Σας έχουμε στην...μπούκα!!!»
Δεν πρόκειται για λαϊκή έκφραση, αλλά για τον πρωτότυπο τίτλο ενός προγράμματος ξενάγησης στα μυστικά του θεάτρου. Μέχρι τώρα τα παρασκήνια, οι θεατρικοί μηχανισμοί αλλά και οι συντελεστές που εργάζονται πίσω από τη σκηνή πριν και κατά τη διάρκεια κάθε θεατρικής παράστασης ήταν άγνωστοι στο κοινό. Τώρα παιδιά και μεγάλοι έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τους χώρους του θεάτρου και να γίνουν θεατές μιας απρόοπτης πρόβας.

Καθημερινά στο Βασιλικό Θέατρο - Σκηνή Μελίνα Μερκούρη, στη

Θεσσαλονίκη, μαθητές δημοτικών σχολείων αρχίζουν την ξενάγησή τους μπαίνοντας από την πίσω πλευρά στη σκηνή. Η αυλαία ανοίγει και αντικρίζουν την πλατεία και τα άδεια καθίσματα. Κατόπιν μαθαίνουν για τους χώρους της σκηνής, για τα σκηνικά αλλά και τους αθέατους στο κοινό μηχανισμούς: την κουίντα, που χρησιμεύει για να κρύβει από τους θεατές τη θέα προς τα παρασκήνια, ή την μπούκα, το άνοιγμα σε σχήμα Π που βρίσκεται στην οροφή της σκηνής. Με τρόπο ευχάριστο και ζωντανό, συνεχίζεται η ξενάγηση με τη γνωριμία όλων των συντελεστών μιας παράστασης. «Στο τέλος με μια παράσταση, δείχνουμε πώς λειτουργούν όλα αυτά» εξηγεί μια από τις διοργανώτριες του προγράμματος.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε σχολεία, κυρίως σε μαθητές των μεγάλων τάξεων του δημοτικού. Πραγματοποιείται με τη βοήθεια των αποφοίτων της Σχολής Θεάτρου, κάθε Κυριακή στις 11 το πρωί. Βρείτε λοιπόν απαντήσεις στα ερωτήματα που σας απασχολούν σχετικά με το θέατρο.

Πληροφορίες: στο τηλ.

**εφημερίδα Τα Νέα, 18/5/02
(διασκευή)**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Την ερχόμενη εβδομάδα η παρέα σας θα πάει στο θέατρο. Απαντήστε στις απορίες των φίλων σας, για να τους βοηθήσετε να διαλέξουν την κατάλληλη παράσταση από τον κατάλογο που ακολουθεί.

• Πού μπορούμε να παρακολουθήσουμε μουσική παράσταση;
.....

• Ποιο έργο είναι σχετικό με αρχαίο μύθο;
.....

• Πού μπορούμε να δούμε θέατρο σκιών;
.....

• Ποια παράσταση παρουσιάζει παραμύθια;
.....

• Σε ποια παράσταση πρωταγωνιστούν μαριονέτες;

.....

• Ποιο έργο παίζεται καθημερινά για σχολεία;

.....

κατάλογος παιδικών θεάτρων

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

Γαρυττού 53, 210-63693341.

«Χορεύτρια με ρόδες», της Σάρα Φροέμπερ. Σκην.: Λ. Γιοβανίδης. Με την Α. Μυλωνάκου.

Σάββ.: 3 μ.μ., Κυρ.: 1 μ.μ.

ΚΙΒΩΤΟΣ Πειραιώς 115, δίπλα στο Πιλοποιείο Πουλόπουλου και την Τεχνόπολη, Γκάζι, 210-3417000.

«Πινόκιο», Σκην.: Κάρμεν

Ρουγγέρη. Σάββ.: 3 μ.μ., Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.

ΚΝΩΣΟΣ Κνωσού 1 και Πατησίων
195, πλ. Αμερικής,
210-8677070, 210-8624463.

«Ο βιολιστής της θάλασσας»,
μιούζικαλ των Στέφαν Τσάνεφ και
Γιούρι Στούπελ. Σκην.: Ισίδωρος
Σιδέρης, Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΚΟΚΟΥ-
ΜΟΥΚΛΟΥ Μεγίστης 30-32,
697- 8553689, 693-2126015.

**«Το τελευταίο χρυσό αυγό του
κόσμου»**, εμπνευσμένο από το
παραμύθι του Χρήστου Μπουλώτη.
Κυρ.: 12 μ.μ.

ΛΑΜΠΕΤΗ Λ. Αλεξάνδρας 106,
210-6463685.

«Προσδεθείτε απογειωνόμαστε»,
των Γιάννη Καλαντζόπουλου -
Μαρίας Μπουράνη. Σκην.:
Γ. Καλαντζόπουλος. Παίζουν:
Κλ. Καραχάλιου, Ευ. Δημητρίου,

**Κ. Δαρλάσης. Από τους Παίδες εν Δράσει. Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.
Καθημερινά για σχολεία.**

**ΜΙΝΩΑ Πατησίων 91,
210- 828210048.**

«Τσιγγάνικη μελωδία», του Μάνου Βενιέρη. Σκην.: Μ. Βενιέρης, Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.

**ΜΠΡΟΝΤΓΟΥΑΙΗ Αγ. Μελετίου 61Α ,
210-8650250**

«Η μαγική πόλη», του Θανάση Ζήκα. Κυρ.: 11.15 π.μ., 3 μ.μ.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ ΗΛΙΑ

ΛΑΛΑΟΥΝΗ Καρυάτιδων και Καλησπέρη 12, Ακρόπολη, 210-9221044

**«Τα Χριστούγεννα στη μελωδο-
χώρα και το δέντρο της ζωής»,
ηχοθέατρο από το μουσικό σύνολο
ΗχώΜΥΘΟΙ. 23/1, 6, 20/2, 6, 20/3, 3,
7/4, στις 12 το μεσημέρι.**

ΝΕΟ ΡΙΑΛΤΟ Κυψέλης 54,
210-8218973.

«Ο Θησέας και ο Μινώταυρος... σαν παραμύθι», από το θέατρο Σκιών Ηλία Καρελλά. Κυρ. 11 π.μ., 3 μ.μ.

ΟΡΦΕΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ)
Ιπποκράτους και Πανεπιστημίου,
210-36071127

«Ο πρίγκιπας και ο φτωχός», του Μαρκ Τουέν. Σκην.: Βασίλης Μυριανθόπουλος. Παίζουν: Γ. Βουλιανού, Μ. Τσότρας, Γ. Σιδεράς. Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.

ΠΑΙΔΟΤΟΠΟΣ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΝΕΙΡΑ
Αργυρουπόλεως 56, 210-9969127

«Ο Καραγκιόζης και η παρέα του», Πέμ.: 7 μ.μ.

ΠΑΡΑΜΥΘΟΧΩΡΑ Τυρταίου 1 και Αναπαύσεως 14 (Στύλοι Ολυμπίου Διός), 210-9216346, 6932-892946

«Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο»,

της Μαρίας Παπαγιάννη.

Σκην. Μαρία Παπαγιάννη.

Παίζουν: Μ. Παπαγεωργίου,
Σπ. Παπαγεωργίου. Κυρ.: 12 μ.

**«...Δρόμο παίρνει δρόμο
αφήνει...»**, παραμύθια απ' όλη την
Ελλάδα με τη Σάσα Βούλγαρη.
Μουσική συνοδεία: Έφη Πολίτη.
Στις γιορτές, χριστουγεννιάτικο
πρόγραμμα αφήγησης («Ιστορίες
για Παγανά και Καρκατζέλια»),
Κυρ.: 5 μ.μ.

ΠΕΙΡΑΙΩΣ 131 - ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Πειραιώς 131, Γκάζι, 210-3426802.

«Ο μάγος του Οζ», του Φρανκ
Μπάουμ. Σκην. Κ. Ρουγγέρη,
Σάββ.: 3 μ.μ., Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.

ΠΕΡΙΑΚΤΟΙ Καραολή και Δημητρίου
5, Μαρκόπουλο, 22990 - 40803.

**«Ο τυφλοπόντικας και η κουκου-
βάγια»**, του Τσαρλς Ντουφί. Διασκ.

Ρ. Αντύπα. Από την παιδική σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου Περίακτοι ΠΕΡΟΚΕ Οδυσσέως 2, πλ. Καραϊσκάκη, 210-5240040.

«Ο μαγικός κόσμος του Άντερσεν».
Σκην.: Μ. Βενιέρης.
Κυρ.: 11 π.μ., 5 μ.μ.

ΠΟΡΕΙΑ Τρικόρφων 3-5 και 3ης Σεπτεμβρίου 69, πλ. Βικτωρίας, 210-8210991.

«Μαμά πετάω», της Εμμανουέλας Καποκάκη. Σκην.: Εμ. Καποκάκη. Από το θέατρο Κούκλας Πράσσειν Άλογα. Κυρ.: 12.30 μ.μ.

ΠΟΡΤΑ Μεσογείων 59, 210-7711333.

«Οικογένεια Νώε», των Ξένιας Καλογεροπούλου - Θωμά Μοσχόπουλου. Σκην.: Θωμάς Μοσχόπουλος. Παίζουν: Α. Καλαϊτζίδου,

Κ. Κορωναίος, Κ. Μαυρογεώργη.
Σάββ.: 3 μ.μ., Κυρ.: 11 π.μ., 3 μ.μ.
ΠΡΟΒΑ Ηπείρου 39 και Αχαρνών,
210-8818326

**«Ένα κορίτσι που το έλεγαν
Ευρώπη».** Σκηην.: Μαίρη Ραζή
Παίζουν: Α. Πορφύρη,
Μ. Κωνσταντάκη, Α. Χαντζής
Κυρ.: 11.30 π.μ.

ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ
Δωδεκανήσου 37, Ανάκασα
Αγ. Αναργύρων, 210-2613501,
210-2629046
Παράσταση παραδοσιακού
Καραγκιόζη

Περιοδικό «On-Off», Κυριακάτικη
Ελευθεροτυπία τεύχος 99, 23/1/05

5. Συμπληρώστε τα ρήματα στο σωστό χρόνο.

Για περισσότερα από είκοσι χρόνια, ο θαρραλέος κινηματογραφιστής Νικολό Βανιέ (ταξιδεύω) στα κρύα κλίματα του Βορρά. Πρόσφατα, (καλύπτω) 8.600 χιλιόμετρα από την Αλάσκα μέχρι το Κεμπέκ του Καναδά. Κατά τη διάρκεια αυτού του ταξιδιού, (συναντάω) τον πρωταγωνιστή του ντοκιμαντέρ του, έναν πενήνταχρονο άντρα που (θεωρούμαι) ο τελευταίος παγιδευτής θηραμάτων του κόσμου. Στο προηγούμενο ντοκιμαντέρ «Τα ταξιδιάρικα πουλιά» μας (περιγράφω) την ομορφιά της φύσης, ενώ τώρα, με τον «Τελευταίο κυνηγό»,

(αναφέρομαι) στη σχέση του ανθρώπου με τη φύση.

Αν και (γεννιέμαι) στη Σενεγάλη, ο Βανιέ από μικρός (εκφράζω) το ενδιαφέρον του για τα κλίματα του Βορρά και τη δύσκολη και πρωτόγονη επιβίωση. Εδώ και είκοσι χρόνια (απαρνιέμαι) τις ανέσεις του δυτικού πολιτισμού και (εξερευνώ) τον τρόπο ζωής στο Βόρειο Πόλο (περνάω) δύσκολους χειμώνες κάτω από απαιτητικές συνθήκες, (συμβιώνω) με εκτροφείς ταράνδων στη Σιβηρία, (αντιμετωπίζω) πολικές αρκούδες και λύκους, (χτίζω) ιγκλού και (διανύω) αχανείς χιονισμένες εκτάσεις με τη βοήθεια

εκπαιδευμένων σκύλων.

Το πανέμορφο αυτό ντοκιμαντέρ

..... (μαγεύω) τους

λάτρεις της φύσης όπου

..... (προβάλλομαι) ως

τώρα.

Περιοδικό Show Biz, τεύχος 16,

Ιαν. - Φεβρ. 2005

6. Υπογραμμίστε τους χρονικούς προσδιορισμούς στο παρακάτω κείμενο:

Εννέα το πρωί ανηφορίζω την οδό Ακαδημίας. Λίγο πριν στρίψω στην Ιπποκράτους, ένα πολύχρωμο ποτάμι από πιτσιρίκια μού κόβει τη φόρα. Κατευθύνονται στο Παιδικό Στέκι της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Λίγα λεπτά αργότερα, το θέατρο θυμίζει προαύλιο δημοτικού σχολείου σε ώρα διαλείμματος.

Παιδιά τρέχουν πάνω κάτω, γελάνε, ενώ την ίδια στιγμή οι δάσκαλοι και οι ταξιθέτριες προσπαθούν να τα βάλουν στις θέσεις τους.

Ταυτόχρονα, στα παρασκήνια οι ηθοποιοί ετοιμάζονται για άλλη μια «δύσκολη» αποστολή.

Κάποια στιγμή τα φώτα σβήνουν και ο πλανόδιος παραμυθάς βγαίνει στη σκηνή και αρχίζει αμέσως να διηγείται την ιστορία του. Σε όλη τη διάρκεια του έργου, οι εξαιρετικοί ηθοποιοί, τα πολύχρωμα φώτα, τα εντυπωσιακά σκηνικά και κουστούμια, οι γλυκές μελωδίες και τα τραγούδια έχουν μαγέψει τα παιδιά. Τα πιτσιρίκια, με μάτια γουρλωμένα και στόματα μισάνοιχτα, καταπίνουν συνεχώς αχόρταγα τις εικόνες.

Στο τέλος της παράστασης σηκώνονται όρθια και χειροκροτούν για

πολλή ώρα με ενθουσιασμό. Στα μάτια τους, όταν φεύγουν, καθρεφτίζεται η χαρά από τη μοναδική εμπειρία που μόλις είχαν. Την άλλη μέρα, όπως και τις επόμενες, το σκηνικό θα είναι ακριβώς το ίδιο: εκατοντάδες μικροί θεατές θα παρασύρονται σε ένα απολαυστικό δίωρο θεατρικό ταξίδι.

περιοδικό «Κ», Η Καθημερινή,
τεύχος 85, 16/1/05 (διασκευή)

7. Μπορείτε να συνδέσετε τις δυο προτάσεις με τη βοήθεια της λέξης που είναι τυπωμένη με έντονα γράμματα; Για να το κάνετε, βάλτε τα ρήματα στο σωστό τύπο και αλλάξτε ό,τι χρειάζεται.

Δείτε το παράδειγμα:

(Ακούγομαι) το κουδούνι για την

**έναρξη της παράστασης. (Μπαίνω)
στο θέατρο χτες βράδυ. Ενώ**

**⇒ Ακούστηκε το κουδούνι για την
έναρξη της παράστασης ενώ
μπαίναμε στο θέατρο χτες βράδυ.**

**• Ο μεγάλος αυτός ηθοποιός (ζω)
πολλά χρόνια στο εξωτερικό.
(Επιστρέφω) στην Ελλάδα για
μόνιμη εγκατάσταση. Πριν**

⇒

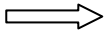
.....
.....
.....
.....

**• Τα φώτα (σβήνω). (Ξεκινώ) η
προβολή της ταινίας. Μόλις**

⇒

.....
.....

• Τα γυρίσματα της ταινίας (ολοκληρώνομαι). (Πιάνω) ξαφνική μπόρα. Τη στιγμή που

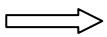

.....

.....

.....

• Ο δάσκαλος (ανακοινώνω) την επίσκεψη στο θέατρο. Όλη η τάξη (ζητωκραυγάζω). Όταν

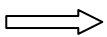

.....

.....

.....

• Ο θίασος (βρίσκομαι) σε περιοδεία. Ο σκηνοθέτης (ετοιμάζω) την επόμενη παράσταση. Όσον καιρό

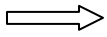

.....

.....

.....

(Αρχίζω) η προβολή της ταινίας. Ο Νίκος (δε σταματάω) να κοιμάται.
Από την ώρα που

.....
.....
.....

8. Συμπληρώστε τους τύπους που λείπουν.

Ενικός αριθμός

ο ηθοποιός
του
το

Πληθυντικός αριθμός

οι δημοφιλείς
των
τους

Ενικός αριθμός

η μυστηριώδης ηρωίδα

της

τη

Πληθυντικός αριθμός

οι ηρωίδες

των

τις

Ενικός αριθμός

το σκηνικό

του

το

Πληθυντικός αριθμός

τα

των μεγαλοπρεπών

τα

9. Συμπληρώστε τα κενά με τους σωστούς τύπους του επιθέτου πολύς και του επιρρήματος πολύ.

Η ουρά ήταν μεγάλη και μας πήρε ώρα να φτάσουμε στο ταμείο. Στην ταινία είχε γίνει μεγάλη διαφήμιση και κόσμος ήθελε να την παρακολουθήσει. Βασικός λόγος ήταν η συμμετοχή αστέρων του κινηματογράφου.κριτικοί έγραψαν εγκωμιαστικά σχόλια, ενώ τα γυρίσματα της κράτησαν μήνες και το κόστος ήταν υψηλό. Σε αρκετές μάλιστα χώρες, τα εισιτήρια είχαν εξαντληθεί εβδομάδες πριν.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

10. Βρείτε ποια ουσιαστικά προσδιορίζονται από τα επίθετα (και τις παθητικές μετοχές με λειτουργία επιθέτου) του κειμένου και συμπληρώστε τον πίνακα.

Το «Πολικό Εξπρές» είναι ένα ονειρεμένο ψηφιακό κινηματογραφικό παραμύθι. Ένα αγοράκι που αρνείται την ύπαρξη του Αϊ-Βασίλη μπαίνει στο τρένο για τον απομακρυσμένο αρκτικό κύκλο και μέσα από το μαγικό, περιπετειώδες ταξίδι ξαναβρίσκει την αγνή πίστη του στο όνειρο. Βασισμένη σε ένα πολυδιαβασμένο χριστουγεννιάτικο βιβλίο, η εντυπωσιακή ταινία δίνει στον Αϊ-Βασίλη τη σωστή, συμβολική του διάσταση: εκείνο που πρέπει να πιστέψουμε πρώτα απ' όλα είναι το όνειρο, το «ταξίδι». Ο πραγματικός προορισμός, το

Επίθετα και μετοχές	Ουσιαστικά

11. Διαβάστε την παρακάτω κινηματογραφική κριτική και συμπληρώστε τα κενά με επίθετα που έχουν την ίδια ρίζα με τη λέξη στην παρένθεση:

**Το αγόρι που έκλαιγε
χωρίς λόγο**

Η ταινία αναφέρεται στη ζωή ενός μικρού (επαρχία) χωριού στη δεκαετία του '80. Η (τρυφερότητα) ιστορία περιστρέφεται γύρω από μια (γελώ) συντροφιά δεκαπεντά-

χρονων παιδιών, της οποίας
..... (κέντρο) πρόσωπα
είναι η Αντιγόνη και ο Αλέξης. Γύρω
από αυτούς ξετυλίγονται και ανα-
πτύσσονται οι
(δεύτερος) χαρακτήρες των γονιών,
των συγγενών και των
(κοντά) φίλων. Η Αντιγόνη τaráζει
με την (ανατρέπω)
στάση της το (γαλήνη)
κόσμο του Αλέξη και της παρέας
του και τον αναστατώνει με τον
..... (τιθασεύω) χαρακτήρα
της. Η (συγκινώ)
ταινία είναι μια
(νοσταλγία) ματιά στην όμορφη
..... (εφηβεία) ηλικία και τις
πρώτες (νέος) αγωνίες.
Η (δροσιά) σκηνο-
θεσία του Κωνσταντίνου
Χαραλάμπους και οι

**πρωταγωνιστών κάνουν την ταινία
..... (ξεχωρίζω).**

**φυλλάδιο Ελληνικού Κέντρου
Κινηματογράφου**

**12. Πολλές εκφράσεις που
έχουν σχέση με το θέατρο
χρησιμοποιούνται με μεταφορική
σημασία. Βρείτε τι δηλώνουν.**

• παίζει θέατρο →

.....

• οι μάσκες έπεσαν →

.....

• η αυλαία έπεσε →

.....

• ο από μηχανής θεός →

.....

13. Το κείμενο χρειάζεται περισσότερη ζωντάνια. Προσθέστε δικές σας παρομοιώσεις.

• Αν και ήταν μια σχολική παράσταση, όλα τα παιδιά έπαιξαν σαν

.....
.....

• Ο σκηνοθέτης συντόνιζε όλους τους συντελεστές του έργου σαν

.....
που διευθύνει μια ορχήστρα.

• Σε έναν τόσο καλό θίασο, η κακή ηθοποιία του τον έκανε να ξεχωρίζει σαν

.....

• Μόλις έμαθε ότι θα έβλεπαν την αγαπημένη του ταινία το βράδυ, έφυγε σαν

για να το ανακοινώσει στους φίλους του.

- Τα νέα έπεσαν σαν
..... Όλοι έμειναν άφωνοι.

14. Όταν πληκτρολογούμε ένα κείμενο στον υπολογιστή, για να μην υπάρχουν μεγάλα κενά ανάμεσα στις λέξεις, χρειάζεται να κάνουμε συλλαβισμό.

Δοκιμάστε το στο παρακάτω κείμενο:

Η ταινία «Ψύλλος» του Δημήτρη Σπύρου βραβεύτηκε ως η καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία για παιδιά και νέους το 1989. «Ψύλλος» είναι το όνομα μιας χειρόγραφης εφημεριδούλας που εκδίδει και συντάσσει ένας δωδεκάχρονος μαθητής σε ένα απομονωμένο χωριό της ορεινής Ολυμπίας, ο Ηλίας. «Ψύλλος» είναι όμως κι ο ίδιος ο μικρός Ηλίας, γιατί είναι

τόσο πολύ ταυτισμένος με την εφημερίδα του, ώστε κανείς πια δεν τον φωνάζει με το πραγματικό του όνομα. Κι όπως λέει κι ο ίδιος, «ο Ψύλλος είναι τα ταξίδια που θέλω να κάνω, τα φτερά που με βοηθούν να πετάξω μακριά από το μικρό μου χωριό».

Κυριακάτικα απογεύματα
στο Σινέ Φιλίπ, Γενική Γραμματεία
Νέας Γενιάς (διασκευή)

Η ταινία «Ψύλλος» του Δημήτρη

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. Στο παρακάτω κείμενο συμπληρώστε στο κενό, ανάλογα με το νόημα, την κατάλληλη συνώνυμη ή αντώνυμη (αντίθετη) λέξη με αυτή που δίνεται στην παρένθεση:

Πολλές φορές παρατηρούμε στην οθόνη (μεγάλος) παιδιά να παίζουν σαν (μικρός). Από πολύ

(αργά), οι κυνηγοί ταλέντων αναζητούσαν
(ευχάριστος) πρόσωπα που θα μπορούσαν να κερδίσουν το (αδιαφορία) του κοινού. Πολλά από αυτά τα παιδιά εξελίχθηκαν
(σύντομα) σε «παιδιά-θαύματα». Η καθημερινότητα όμως αυτών των (ενήλικος) δεν ήταν πάντοτε (απλός). Ένα από αυτά τα παιδιά, ο Τζάκι Κούπερ, έλεγε το 1930: «Στο τέλος μιας (κοπιαστικός) μέρας έπρεπε για τις ανάγκες της ταινίας να βάλω τα κλάματα. Προσπάθησα αλλά δεν έχυσα ούτε ένα δάκρυ. Ο σκηνοθέτης φώναζε (αγριεμένα) πως ήμουν ένας
(ταλαντούχος) ηθοποιός. Αυτό

συνέβαινε (διαρκώς).
Βέβαια, όσο μεγαλύτερα, βελτιω-
νόμουν και κέρδιζα
(λιγότερα) χρήματα και φήμη.
Όμως, το τίμημα ήταν πολύ
..... (φτηνός): δεν είχα
πολλούς φίλους, δεν προλάβαινα
να παίξω. Όλοι με πίεζαν κι έπρεπε
να είμαι (άψογος)».

Τελικά, όσο μαγικός φαίνεται ο
κόσμος του κινηματογράφου από
..... (κοντά), τόσο σκληρός
είναι στην πραγματικότητα.

Γ. Τσιαμπόκαλου,
περιοδικό «Ερευνητές»,
Η Καθημερινή, τεύχος 275, 8/5/04

Ενότητα 16

Μουσεία

1. Γνωρίζετε ίσως ότι ένα μεγάλο μέρος των γλυπτών του Παρθενώνα αφαιρέθηκε από το λόρδο Έλγιν και βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο. Αποτέλεσμα είναι να μην μπορεί να θαυμάσει κανείς ολόκληρο αυτό το αριστούργημα της τέχνης, γιατί άλλα μέρη του εκτίθενται στο Λονδίνο και άλλα στην Αθήνα, όπως βλέπετε και στις φωτογραφίες στις παρακάτω σελίδες.

1. ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ο άντρας που στρέφει να δει τους δύο νεαρούς ιππείς είναι

τελετάρχης. Μήπως εποπτεύει και τους ιππικούς αγώνες; Πάντως οι ιππείς πιθανώς συμμετείχαν παραταγμένοι κατά φυλές σύμφωνα με την πολιτειακή οργάνωση του αθηναϊκού κράτους;

2. ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Τα άλογα καλπάζουν και οι αναβάτες τους προσπαθούν να τα συγκρατήσουν. Ο ένας φοράει μόνο χλαμύδα και ο άλλος λεπτό μάλλινο ή λινό χιτωνίσκο και μπότες.

3. ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Στάση αναμονής μέχρι να περαστούν τα ηνία. Οι νέοι άντρες είναι γυμνοί, ο μεγαλύτερος πάντα εικονίζεται με ποδήρη χιτώνα.

4. ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Η πομπή γι' αυτούς έχει αρχίσει. Πρέπει όμως να ανακόψουν την πορεία. Κι εδώ οι δύο άντρες παρουσιάζουν ενδυματολογικές διαφορές. Ο νεότερος είναι ντυμένος ελαφρά, με μικρό χιτώνα, ενώ ο δεύτερος παρουσιάζεται με πλήρη εξάρτυση, χιτώνα, χλαμύδα, μπότες και καπέλο με ουρά.

Η τάξη σας ετοιμάζει μια επιστολή προς το διευθυντή του Βρετανικού Μουσείου, με σκοπό να ζητήσει την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Συμπληρώστε το κείμενο της επιστολής και μην ξεχάσετε να χρησιμοποιήσετε αιτιολογικές προτάσεις για να υποστηρίξετε τις απόψεις σας.

Αξιότιμε κύριε διευθυντή,

Είμαστε

**και σας απευθύνουμε αυτή την
επιστολή για να**

**Πρώτα απ' όλα, για τον ελληνικό
λαό τα μάρμαρα του Παρθενώνα
είναι πολύ σημαντικά, γιατί**

**Πώς θα νιώθατε εσείς αν από τη
Μεγάλη Βρετανία**

**Επίσης, ο επισκέπτης της Ακρό-
πολης δεν μπορεί να**

διότι

.....
**Επιπλέον, πιστεύουμε ότι το νέο
Μουσείο της Ακρόπολης είναι
ο κατάλληλος χώρος για να φιλο-
ξενηθούν τα γλυπτά του Παρθε-
νώνα, επειδή**

.....
Για όλους αυτούς τους λόγους,

.....
**Ελπίζουμε να λάβετε υπόψη σας
την επιστολή μας.**

Με εκτίμηση

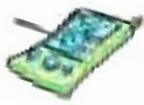
**2. Είστε δημοσιογράφος και ο
διευθυντής του Αρχαιολογικού
Μουσείου σας κάλεσε για να σας
ενημερώσει για την ανακαίνιση που
έγινε στους χώρους του Μουσείου
και σας έδωσε ένα διαφημιστικό**

φυλλάδιο. Καθώς γράφετε το άρθρο σας στην εφημερίδα, μετατρέπετε την ενεργητική σύνταξη του διαφημιστικού φυλλαδίου σε παθητική, ώστε να τονίσετε την πράξη (τις αλλαγές που έγιναν στο Μουσείο) και όχι το υποκείμενο (ποιος τις έκανε). Κάντε επίσης όσες άλλες αλλαγές είναι απαραίτητες.

«... Το Μουσείο των Μουσείων ανοίγει. Λαμπερό όσο ποτέ άλλοτε, σας υποδέχεται ξανά, με τα παλιά και νέα εκθέματά του. Πραγματοποιήσαμε πολλές αλλαγές: συντηρήσαμε τα παλαιότερα αντικείμενα, γυαλίσαμε τα δάπεδα, τοποθετήσαμε κλιματισμό και ηλεκτροφωτισμό, ανοίξαμε παράθυρα που ήταν κλειστά για να φωτίσουμε το χώρο, επενδύσαμε τα τζάμια με

φίλτρα, βάψαμε όλους τους τοίχους και αντικαταστήσαμε όλες τις επιγραφές με καινούριες. Επίσης, δημιουργήσαμε νέα είσοδο και τοποθετήσαμε ένα γυάλινο ασανσέρ για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Όλοι οι εργαζόμενοι αφιέρωσαμε μέρες και νύχτες για να μετατρέψουμε το παλιό μουσείο σε ένα χώρο πιο ελκυστικό στο πλατύ κοινό. Από σήμερα, το μουσείο προβάλλει τα εκθέματα, την ιστορία και τον πολιτισμό μας με πιο σύγχρονο τρόπο. Φιλοξενεί αντικείμενα υψηλής τέχνης από όλες τις περιόδους του ελληνισμού. Αγάλματα που φαίνονται καινούρια πάνω σε νέες μαρμάρινες βάσεις διακοσμούν τις αίθουσές του. Το νέο μουσείο λοιπόν καλεί τους επισκέπτες του να το απολαύσουν και να

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal rows of dotted lines for writing.

3. Περπατάτε στους δρόμους της Αθήνας και ξαφνικά μια παρέα τουριστών σάς ζητάει πληροφορίες για να επισκεφτεί την Ακρόπολη. Βρίσκεστε στην πλατεία Ηρώων, στην περιοχή του Ψυρρή. Με τη βοήθεια του παρακάτω χάρτη, δώστε τις κατάλληλες οδηγίες, ώστε να φτάσουν με τον πιο σύντομο τρόπο στην Ακρόπολη. Αν θέλετε, μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για τα μνημεία που θα δουν πάνω στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης (για το σκοπό αυτό, αναζητήστε στην εγκυκλοπαίδεια, σε άλλα βιβλία ή στο διαδίκτυο τις σχετικές πληροφορίες). Για τις οδηγίες, προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε όσες περισσότερες από τις παρακάτω λέξεις μπορείτε:

κατευθύνομαι, στρίβω, περνάω,
προχωρώ, διασχίζω, ακολουθώ,
ανεβαίνω, δεξιά, αριστερά, ευθεία,
απέναντι, μπροστά, παράλληλα,
δρόμος, λεωφόρος, στενό,
διασταύρωση, πλατεία, σκαλιά

Στην επόμενη σελίδα:

**Ιστορικός χάρτης της Αθήνας,
Υπουργείο Πολιτισμού**

4. Η παρακάτω αφήγηση δεν είναι πλήρης γιατί έχουν αφαιρεθεί οι αιτιολογικές προτάσεις. Μπορείτε να τις βάλετε στη σωστή τους θέση για να μάθετε τι ακριβώς έγινε στην Εθνική Πινακοθήκη;

Η χτεσινή επίσκεψή μας στην Πινακοθήκη θα μας μείνει αξέχαστη. Καθυστερήσαμε να φτάσουμε. Ο ξεναγός μάς έψαχνε όλη την ώρα. Κάποια στιγμή χτύπησε ο συναγερμός. Από την ξενάγηση δεν καταλάβαμε και πολλά πράγματα. Ο φύλακας απείλησε να μας διώξει. Ένας επισκέπτης μάς έβαλε τις φωνές. Στην επιστροφή, ο διευθυντής μάς ανακοίνωσε ότι θα χάσουμε την επόμενη επίσκεψη.

- γιατί περνούσαμε διαρκώς μπροστά από τη φωτογραφική του μηχανή
- γιατί κάποιος άγγιξε έναν πολύτιμο πίνακα
- επειδή ενοχλούσαμε με τις φωνές μας
- επειδή ακολουθήσαμε μια ομάδα ξένων τουριστών
- επειδή η συμπεριφορά μας δεν ταίριαζε σε μαθητές
- γιατί δύο μαθητές δεν έφτασαν στην ώρα τους στο σχολείο
- διότι τίποτα δεν πήγε καλά
- γιατί διασκορπιστήκαμε στις αίθουσες

.....

.....

.....

A large rectangular area with a yellow border, containing 25 horizontal rows of dotted lines for writing.

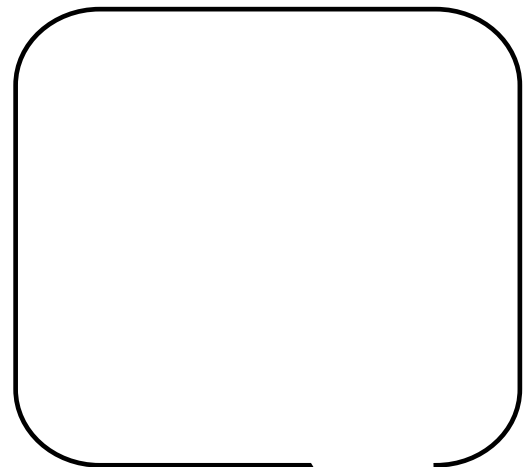
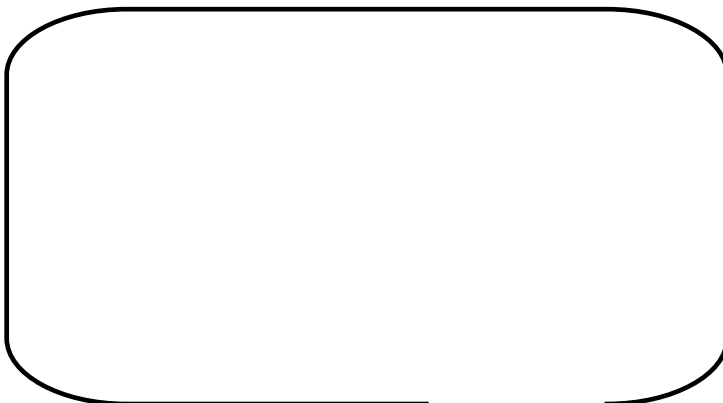

5. Οι τρεις φίλοι πήγαν σ' ένα μουσείο. Συμπληρώστε τους διαλόγους για να φτιάξετε μια δική σας αστεία ιστορία.

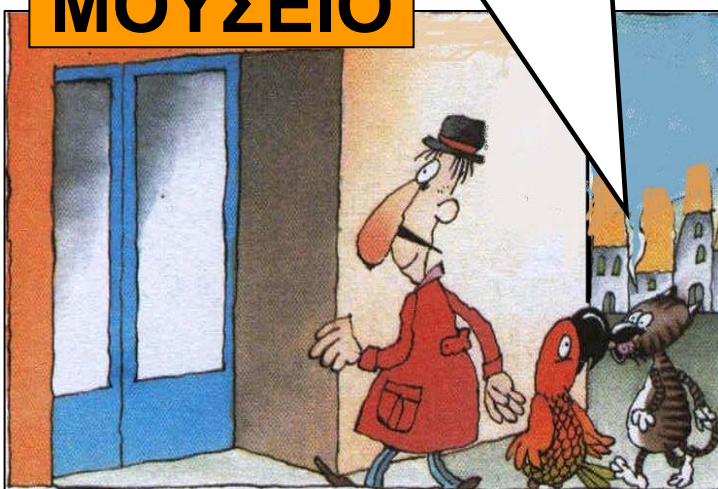
ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ

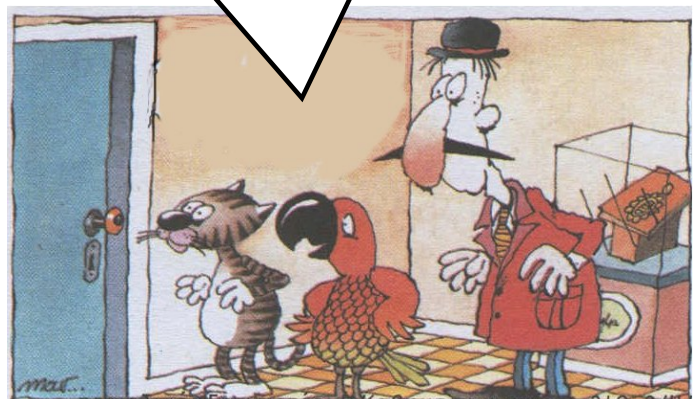
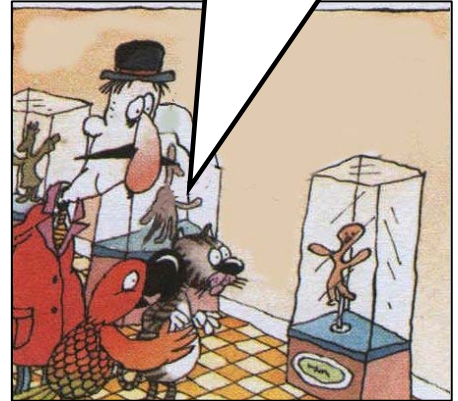
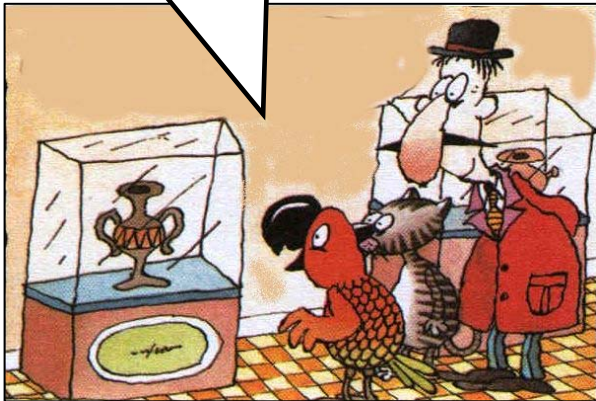
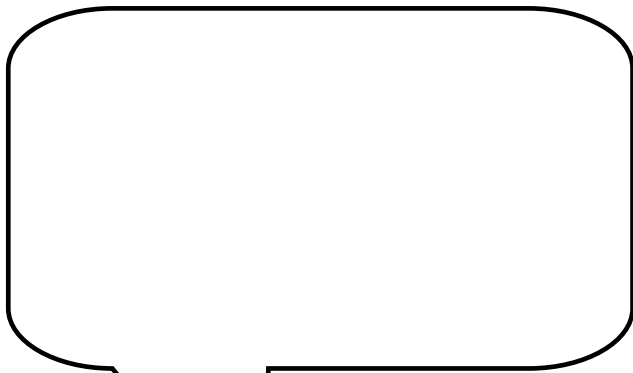

Σκίτσα - κείμενο
Νίκος Μαρουλάκης

ΜΟΥΣΕΙΟ

περιοδικό «Ερευνητές,
Η Καθημερινή, τεύχος 249, 8/11/03

6. Στις παρακάτω επιγραφές από ένα μουσείο, διακρίνετε ποια ρήματα είναι μεταβατικά και ποια αμετάβατα και σημειώστε τα αντικείμενα των μεταβατικών ρημάτων:

- **Σας παρακαλούμε, μην καπνίζετε**
- **Παρακαλούμε, μην αγγίζετε τα εκθέματα**
- **Μη χρησιμοποιείτε φωτογραφικές ή κινηματογραφικές μηχανές**
- **Αφήστε τις τσάντες σας στον ειδικό χώρο**
- **Μη θορυβείτε**
- **Ακολουθείτε τις οδηγίες των φυλάκων**
- **Το Μουσείο κλείνει στις 6 μ.μ.**
- **Σεβαστείτε το χώρο**

σήμερα δεν είναι ορατό. Μέσα στην αρχαία πόλη κυριαρχούν το ανάκτορο και το θέατρο.

Το ανάκτορο είναι το πρώτο μνημείο της περιοχής και εντυπωσιάζει τον επισκέπτη. Εδώ κατοικούσαν τα μέλη της βασιλικής οικογένειας. Το αρχαίο θέατρο βρίσκεται κοντά στο ανάκτορο και ανακαλύφθηκε το 1982. Τέλος, πολύ σημαντικά είναι τα νεκροταφεία, όπου βρέθηκαν οι βασιλικοί τάφοι. Ο τάφος του Φιλίππου του Β΄, πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, είναι ο πιο σημαντικός από όλους.

ΒΕΡΓΙΝΑ, Περιδιαβάζοντας τον αρχαιολογικό χώρο, Υπουργείο Πολιτισμού

Πρόταση 1η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 2η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 3η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 4η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 5η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 6η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 7η

Υποκείμενο

Ρήμα

Αντικείμενο

Κατηγορούμενο

Πρόταση 8η

Υποκείμενο

Ρήμα

Αντικείμενο

Κατηγορούμενο

Πρόταση 9η

Υποκείμενο

Ρήμα

Αντικείμενο

Κατηγορούμενο

Πρόταση 10η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 11η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 12η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

Πρόταση 13η

Υποκείμενο	
Ρήμα	
Αντικείμενο	
Κατηγορούμενο	

8. Βρείτε στον πίνακα της επόμενης σελίδας τα δέκα κρυμμένα αντικείμενα του μουσείου.

Α	Σ	Σ	Δ	Ψ	Γ	Τ	Τ	Φ	Η	Ω	Ξ
Σ	Ε	Κ	Θ	Ε	Μ	Α	Τ	Α	Σ	Δ	Ι
Χ	Φ	Θ	Α	Ω	Κ	Ζ	Σ	Ι	Ξ	Ε	Ο
Χ	Ρ	Ι	Δ	Φ	Α	Χ	Δ	Ρ	Θ	Π	Δ
Γ	Α	Γ	Α	Λ	Μ	Α	Τ	Ι	Δ	Ι	Ο
Υ	Μ	Ι	Φ	Γ	Α	Ψ	Φ	Σ	Φ	Γ	Ψ
Υ	Φ	Ο	Γ	Η	Λ	Ω	Γ	Θ	Ε	Ρ	Ω
Ξ	Ο	Ο	Τ	Ξ	Κ	Β	Η	Ρ	Σ	Α	Ν
Ι	Ρ	Π	Υ	Ν	Ω	Ν	Θ	Ο	Α	Φ	Α
Κ	Ε	Β	Ι	Β	Τ	Μ	Ξ	Ν	Χ	Ε	Σ
Ο	Α	Ν	Α	Γ	Λ	Υ	Φ	Ο	Ζ	Σ	Π
Π	Σ	Ε	Ο	Μ	Ι	Λ	Ι	Σ	Ω	Α	Ι
Π	Η	Α	Γ	Γ	Ε	Ι	Ο	Θ	Ν	Φ	Δ
Μ	Ν	Ρ	Π	Θ	Η	Ξ	Ο	Κ	Ξ	Ξ	Α
Κ	Ο	Σ	Μ	Η	Μ	Α	Τ	Α	Π	Γ	Λ
Μ	Η	Ρ	Ξ	Κ	Ρ	Υ	Π	Χ	Ι	Τ	Υ
Λ	Κ	Ψ	Η	Φ	Ι	Δ	Ω	Τ	Ο	Κ	Ρ

9. Πολλές λέξεις που χρησιμοποιούμε σήμερα έχουν τη ρίζα τους στα αρχαία ελληνικά. Βρείτε τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις και πώς σχηματίστηκαν:

- κλεψύδρα
- υδραγωγείο
- ακρόπολη
- περικεφαλαία
- μελανόμορφο
- πανοπλία
- περιστύλιο
- εξοστρακισμός
- Φίλιππος
- συμπόσιο

Ενότητα 17

Πόλεμος και Ειρήνη

1. Γράψτε μια παράγραφο για τα συναισθήματα και τις σκέψεις που σας προκαλεί η φωτογραφία.

ΓΙΑΤΡΟΙ
ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

παιχνίδι για σένα
πραγματικότητα
για εκείνα

2. Οι παράγραφοι μπερδεύτηκαν. Μπορείτε να τις αριθμήσετε ώστε να φανεί η σωστή τους σειρά;

Ακόμα κι εκείνοι που στην αρχή δεν έβλεπαν με κακό μάτι τους πρασινομάλληδες αρχίζουν να λένε ότι, αν όλοι οι άνθρωποι με πράσινα μαλλιά έφευγαν από τη χώρα, θα υπήρχαν πιο πολλές θέσεις εργασίας. Στις εφημερίδες και στην τηλεόραση κανένας δε λέει ότι όλα αυτά είναι ανοησίες. Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί που δε συμφωνούν μ' αυτούς που θέλουν να διώξουν τους πρασινομάλληδες. Μα δεν κάνουν τίποτα. Τους απασχολούν άλλα προβλήματα και σκέφτονται ότι όλα τούτα σε λίγο θα καταλαγιάσουν.

■ Να τι έγινε σε μια φτωχή χώρα, όπου πολλοί άνθρωποι είναι άνεργοι. Οι κάτοικοι αυτής της χώρας είναι δυστυχισμένοι. Κανένας δεν ξέρει τι πρέπει να γίνει για να καλυτερέψουν τα πράγματα. Οι άνθρωποι μέσα στην απελπισία τους φαντάζονται ότι κάποιος φταίνε για τη δυστυχία τους.

■ Ίσως κάποιος να είχε διαβάσει μια ιστορία που έλεγε ότι οι πρασινομάλληδες ήταν πιο πλούσιοι από τους άλλους ή ότι είχανε μια μεταδοτική αρρώστια ή ότι όλοι ήταν κλέφτες... δεν το ξέρουμε. Όμως το αποτέλεσμα είναι ότι μια φορά την εβδομάδα όλοι παίρνουν μέρος σε μια μεγάλη διαδήλωση, απαιτώντας από την αστυνομία να διώξει από τη χώρα όλους τους πρασινομάλληδες.

■ Ωστόσο, κάθε εβδομάδα όλο και περισσότεροι πηγαίνουν στη διαδήλωση ενάντια στους πρασινομάλληδες και μέσα σε μερικούς μήνες έχουν γίνει τόσο πολλοί, που οι άνθρωποι με πράσινα μαλλιά δεν τολμάνε πια να βγουν από τα σπίτια τους. Όταν βγαίνουν, τους κυνηγάνε. Έχει αρχίσει πόλεμος.

■ Πολλές φορές οι άνθρωποι, όταν κάτι δεν πάει καλά και δεν υπάρχει λύση, αναζητούν κάποιον ένοχο. Αυτή τη φορά, χωρίς να ξέρει κανείς το λόγο, οι ένοχοι που διάλεξαν οι άνθρωποι είναι οι πρασινομάλληδες.

Μπ. Λαμπέ - Μ. Πυές, Ο πόλεμος και η ειρήνη, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα, 2002
(διασκευή)

3. Αφού διαβάσατε την προηγούμενη ιστορία, αποφασίζετε να γράψετε ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα με σκοπό να δείξετε πόσο επικίνδυνο φαινόμενο είναι ο ρατσισμός και πώς μπορεί να οδηγήσει σε πόλεμο. Για να πείσετε, μπορείτε να αναφερθείτε και στην ακόλουθη αληθινή ιστορία:

**«σύγχρονες»
ιστορίες
ρατσισμού**

Καυτά δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια της δεκαπεντάχρονης Λορέιν Νισέιν καθώς διηγιόταν την τραυματική εμπειρία της στην

Παγκόσμια Διάσκεψη κατά του Ρατσισμού, της Ξενοφοβίας και της Μισαλλοδοξίας, που πραγματοποιήσαν τα Ηνωμένα Έθνη στο Ντέρμπαν στις αρχές του μήνα. Ένας λευκός καταστηματοάρχης στη Νότια Αφρική κατηγορήσε τη νεαρή Λορέιν ότι έκλεψε από το μαγαζί του μερικά ρούχα και αποφάσισε να πάρει το νόμο στα χέρια του. Τι έκανε, λοιπόν, για να την τιμωρήσει; Την περιέλουσε από πάνω μέχρι κάτω με λευκή μπογιά. Τα σχόλια είναι μάλλον περιττά.

**περιοδικό «Ερευνητές»,
Η Καθημερινή, τεύχος 139, 28/9/01**

Μην ξεχάσετε να διαλέξετε έναν τίτλο που να τραβάει την προσοχή και να χρησιμοποιήσετε:

- επιχειρήματα**

- **φράσεις που δείχνουν τα συναισθήματα σας**
ή προκαλούν συναισθήματα σε αυτόν που θα διαβάσει το άρθρο
- **λέξεις που δηλώνουν την άποψή σας (π.χ. νομίζω, πιστεύω, κατά τη γνώμη μου)**
- **αιτιολογικές, τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις**
- **απρόσωπα ρήματα**

4. Μετατρέψτε τις επαυξημένες προτάσεις σε απλές, για να τις χρησιμοποιήσετε σε τίτλους φωτογραφιών σε εφημερίδα.

Για παράδειγμα: Αναχωρούν αύριο αεροπορικά από τη Θεσσαλονίκη οι εθελοντές Έλληνες γιατροί για το Ιράκ.

⇒ Αναχωρούν οι γιατροί

- Συνεχίζει ο ΟΗΕ για τέταρτη ημέρα τις ειρηνευτικές προσπάθειες με σκοπό τον τερματισμό των συγκρούσεων στη Δυτική Αφρική.

⇒

- Εγκαινιάζεται αύριο στις 6 στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου παιδική έκθεση ζωγραφικής με θέμα την ειρήνη.

⇒

- Μαραθώνιο οικονομικής ενίσχυσης για τα παιδιά του πολέμου διοργανώνει η UNICEF την ερχόμενη Παρασκευή.

⇒

.....

- Στην αρχαιότητα, κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων οι πόλεμοι σταματούσαν και επικρατούσε η ολυμπιακή εκεχειρία.

.....

- 50 εκατομμύρια πρόσφυγες περιπλανιούνται από τόπο σε τόπο εξαιτίας των πολέμων στον πλανήτη μας.

.....

5. Είστε δημοσιογράφος και πήρατε ένα επείγον σύντομο μήνυμα. Έχετε τώρα να γράψετε την είδηση, προσθέτοντας δικές σας λεπτομέρειες και συμπληρώνοντας τους προσδιορισμούς που χρειάζονται, όπως στο παράδειγμα.

Τελευταίες πληροφορίες σήμερα
πρωί. Στρατεύματα κοντά σε
πόλεις. Πτήσεις αεροσκαφών.
Απειλή για αμάχους. Ήχοι
όπλων. Κάτοικοι πανικόβλητοι.
Εγκατάλειψη κατοικιών. Ετοι-
μασίες αναχώρησης. Ανάγκη
ανθρωπιστικής βοήθειας.
Έλλειψη τροφίμων, νερού. Κίν-
δυνοι επιδημιών. Νοσοκομεία
κατεστραμμένα. Προσπάθειες
ΟΗΕ για ειρήνευση.

Σήμερα το πρωί οι τελευταίες
πληροφορίες αναφέρουν ότι τα
στρατεύματα έχουν πλησιάσει στις
πόλεις και

.....

.....

Παράδειγμα:

Κήρυξη πολέμου χτες στο Ιράκ.

⇒ Κηρύχτηκε χτες πόλεμος στο Ιράκ

• Αύξηση των εξοπλισμών πέρσι

⇒

• Προσπάθειες από τον ΟΗΕ για ειρήνη στη Μέση Ανατολή

⇒

.....

• Διακοπή των εχθροπραξιών στη Γιουγκοσλαβία

⇒

.....

• 5 τραυματίες από έκρηξη βόμβας στην Παλαιστίνη

⇒

.....

- **Νόμπελ Ειρήνης σε Αφρικανή αγωνίστρια για τα δικαιώματα των γυναικών**

.....
.....
.....

7. Βρείτε τους προσδιορισμούς της αιτίας και μετατρέψτε τους σε αιτιολογικές προτάσεις που ξεκινούν με επειδή, διότι, γιατί, αφού.

- **Πολλοί λαοί ζουν με στερήσεις και φόβο εξαιτίας των συνεχών πολέμων.**

Πολλοί λαοί ζουν με στερήσεις και φόβο επειδή

.....

• Χιλιάδες παιδιά αναγκάζονται να χρησιμοποιούν όπλα λόγω της παιδικής στράτευσης.

.....
.....
.....

• Στην Κατοχή πολλοί άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας της έλλειψης τροφίμων.

.....
.....
.....

• Εξαιτίας της καταστροφής των σπιτιών τους, πολλοί άνθρωποι γίνονται πρόσφυγες.

.....
.....
.....

• Ο γιατρός Αλβέρτος Σβάιτσερ αποτελεί παγκόσμιο σύμβολο ανθρωπιάς χάρη στις ακούραστες προσπάθειες του για την ειρήνη.

.....

.....

.....

.....

.....

8α. Διαβάσατε τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και θέλετε να ενημερώσετε

τους συμμαθητές σας συνοπτικά για κάποια σημαντικά άρθρα.

Δώστε με μία σύντομη φράση το περιεχόμενο κάθε άρθρου.

Επειδή κάθε άρθρο ορίζει και μία αντίστοιχη υποχρέωση απέναντι στα παιδιά, μην ξεχάσετε να χρησιμοποιήσετε ρήματα ή εκφράσεις με

ανάλογη σημασία, όπως πρέπει, είναι αναγκαίο, επιβάλλεται, οφείλω κ.ά.

Άρθρο 1: Τα κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα που αναφέρονται στη σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων ή της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής του, της οικονομικής ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης του παιδιού ή των γονέων του. Γι' αυτό το λόγο, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης.

⇒ Τα κράτη πρέπει να σέβονται και να προστατεύουν τα δικαιώματα των παιδιών.

Άρθρο 4: Τα συμβαλλόμενα κράτη εγγυώνται στο παιδί το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και με το βαθμό ωριμότητάς του. Επίσης, σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.

⇒

.....

.....

.....

Άρθρο 6: Τα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας. Επιδιώκουν να διασφα-

**λίσουν ότι κανένα παιδί δε θα στε-
ρείται το δικαίωμα περίθαλψης και
αγωνίζονται κατά της ασθένειας και
της κακής διατροφής με την
παροχή θρεπτικών τροφών και
καθαρού πόσιμου νερού.**

.....
.....
.....
.....

**Άρθρο 7: Τα κράτη αναγνωρίζουν
το δικαίωμα του παιδιού στην
εκπαίδευση και καθιστούν τη
στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεω-
τική και δωρεάν για όλους. Επίσης,
εξασφαλίζουν σε όλους την προς-
βαση στην ανώτατη παιδεία με όλα
τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση
με τις ικανότητες του καθενός, και
παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύν-
ουν την τακτική σχολική φοίτηση**

και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολείων.

.....
.....
.....
.....

Άρθρο 8: Τα κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί το δικαίωμα στην ανάπτυξη και στις δραστηριότητές του ελεύθερου χρόνου, στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.

.....
.....
.....
.....

**Άρθρο 9: Τα κράτη επαγρυπνούν
ώστε κανένα παιδί να μην υποβάλ-
λεται σε βασανιστήρια ή σε άλλες
σκληρές, απάνθρωπες ή εξευ-
τελιστικές τιμωρίες ή μεταχείριση.
Κανένα παιδί δεν πρέπει να
στερείται την ελευθερία του κατά
τρόπο παράνομο ή αυθαίρετο.**

⇒

.....

.....

.....

**β. Μπορείτε να συμπληρώσετε
κάθε άρθρο με μία τελική ή
αποτελεσματική πρόταση που θα
δείχνει ποιο σκοπό εξυπηρετεί ή
ποιο αποτέλεσμα πετυχαίνει; Το
παράδειγμα θα σας βοηθήσει:**

- Τα κράτη οφείλουν να σέβονται τα δικαιώματα όλων των παιδιών του

**κόσμου, για να προστατεύονται τα
παιδιά από κάθε μορφής διάκριση.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-
.....
.....
.....

9. Όπως ξέρουμε, κάποια ρήματα σύνθετα με προθέσεις στον αόριστο και στον παρατατικό παίρνουν την αύξηση εσωτερικά, δηλαδή μετά την πρόθεση. Συμπληρώστε τον κατάλληλο τύπο αυτών των ρημάτων.

**Οι ειδήσεις που έφτασαν από μακριά (διαλύω, αόριστος)
..... τις ελπίδες να επικρατήσει ειρήνη. Οι δύο χώρες (απορρίπτω, παρατατικός) τις προτάσεις για διάλογο και (επιλέγω, παρατατικός) τη σύγκρουση. Ο ΟΗΕ (καταβάλλω, αόριστος) προσπά-**

θειες να επικρατήσει η λογική και
(εκδίδω, αόριστος)
ανακοίνωση με την οποία
(αναθέτω, παρατατικός)
σε μια ομάδα επιστημόνων την
αποστολή να βρουν μια ειρηνική
λύση. Η ανθρωπότητα περίμενε με
αγωνία το αποτέλεσμα. Ευτυχώς,
λίγες μέρες μετά, τα δύο κράτη
(εγκρίνω, αόριστος)
το ειρηνευτικό σχέδιο.

10. Συμπληρώστε τα κενά με
λέξεις σύνθετες με προθέσεις
από τα αρχαία ελληνικά:

- Από την αρχαιότητα ως τις μέρες
μας, συχνά ένα κράτος οργάνωνε
..... (εκ + στρατός)
για να (εις + βάλλω)
σε ένα άλλο κράτος.
Με αυτό τον τρόπο

(κατά + πατώ) τις διεθνείς συμφωνίες και

(επί + διώκω) να κυριαρχήσει σε άλλους λαούς. Οι λαοί που δέχονται την (επί + θέση)

μερικές φορές

(αντί + στέκομαι). Άλλοτε όμως

..... (υπό + τάσσομαι)

και (μετά + τρέπομαι)

σε (υπό + δούλος).

• Όταν ο πόλεμος είναι τόσο άδικος, συχνά σε άλλες χώρες γίνονται (διά + δηλώνω)

και (διά + μαρτυρώ),

στις οποίες

(συν + μετέχω) πολλοί φιλειρηνικοί άνθρωποι. Σκοπός τους είναι να

..... (εν + τόπος) τρόπους

για να (επί + κρατώ)

και πάλι η ειρήνη. Ένας τέτοιος

τρόπος θα ήταν να

(ανά + βιώνω) η ολυμπιακή
εκεχειρία.

11. Συνδυάστε λέξεις από τις
δύο στήλες για να σχηματίσετε
άλλες σύνθετες. Στη συνέχεια
χρησιμοποιήστε τις λέξεις που
φτιάξατε σε ένα μικρό δικό σας
κείμενο.

A	B
συν	πόλεμος
επί	λόγος
διά	κρούση
εν	κίνδυνος

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....

12. Αντιγράψατε το παρακάτω απόσπασμα, όπου ένας Τούρκος μιλάει με έναν Έλληνα κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Καταστροφής, για να το χρησιμοποιήσετε σε μια σχολική εκδήλωση. Όμως ξεχάσατε να βάλετε τόνους. Μπορείτε να τους συμπληρώσετε;

– Ο πολέμος βγαζει τους ανθρωπους απο το δρομο του Θεου, μουρμουρισα δειλα, γιατι δεν ηξερα πως θα το πάρει.

Με κοιταξε μεσα απ' τα γυαλια του με το καθαρο γαλαζιο ματι του.

– Η νεαρη σου ηλικια, μου αποκριθηκε, και τα βασανα που

**περασες δε σε εμποδιζουνε να
αντικριζεις σωστα τη ζωη. Ο
πολεμος ανοιγει βαραθρα στις
ψυχες και στα εθνη. Εσεις οι
Ελληνες ειχατε στην αρχαια
μυθολογια σας μια Κιρκη, που σαν
αγγιζε τους ανθρωπους τους εκανε
γουρουνια. Κιρκη ειναι ο πολεμος.**

**Διδώ Σωτηρίου, Ματωμένα Χώματα,
εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1983**

Περιεχόμενα

Ενότητα 15

Κινηματογράφος-Θέατρο.....7

Ενότητα 16

Μουσεία.....45

Ενότητα 17

Πόλεμος και ειρήνη72

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.